

amely kulturális programját főként a tanyákon és az egyszerű nép körében igyekszik megvalósítani. Szerkesztője W e n n e r Sándor.

A hetilapok között első helyen áll a *Szegedi Szemle*, amely politikától mentes, „városfejlesztési“ közlöny; több mint egy félszáz éve buzgólkodik programjának megvalósításában és belletrisztikai tevékenységet is fejt ki. Felelősszerkesztője Gerő Dezső, aki pár évvel ezelőtt a külügyminisztérium sajtóosztályának ösztöndíjával Kairóba utazott s ott a *Nil und Palestina* c. német újságnak lett a főszerkesztője. Jelenleg *Egyiptom* c. könyve van sajtó alatt, melyből egyes szemelvények a *Szegedi Szemlében* már megjelentek. Az ő kiadásában sajtó alatt áll Cs. Sebestyén Károly *Szegedi uccák* c. kulturhistóriai tanulmánya, Lugosi Döme: *Adattár* c. színészettörténeti munkája és Gál Ferenc *Főiskolai törekvések Szegeden 1790—1927-ig* c. műve. Hetilapnak számít a *Hétfői Rendkívüli Ujság* is, mely 1919-ben, a francia megszállás alatt indult meg, Vermes Ernő szerkesztésében. Ma Ligeti Jenő és Wittig Rezső a lap irányítói.

Teljesség kedvéért fölemlítjük még Úr György *Színház* és Opré János *Kritika* c. színházi újságjait, ezek azonban alig ütnek meg az ilyen természetű lapok amúgy sem magas színvonalát. A *Katholikus Tudósító* és a *Református Egyházi Értesítő* Szeged vallásos közönségének nélkülözhetetlen orgánumai.

Tudományos publikációk terén legtöbbet az Egyetemnek köszönhet Szeged. Ebbe a körbe tartoznak a disszertációk sorozatai: *Értekezések a F.-J.-egyetem Paedagogiai Intézetéből*, *Értekezések a F.-J.-egyetem Filozófiai Intézetéből*, *Études Françaises*, *Értekezések a F.-J.-egyetem Magyar Irodalmi Intézetéből*, *Kolozsvár-Szegedi Értekezések a Magyar Művelődéstörténet köréből*. Az *Acta* publikációi mellett Szegeden jelennek meg a *Föld és Ember*, a *Folia Cryptogamica* és az archaeologiai *Dolgozatok* című — részben idegen nyelvű — folyóiratok, a *Szegedi Tudományos Könyvtár* és a Bibó István alapította *Nyelvünk és Népünk*.

Kétségtelen dolog, hogy Szeged városa az utóbbi esztendőök alatt nagyarányú fejlődésen ment keresztül s ha figyelembe vesszük, hogy ennek a föllendülésnek éppen a sokat támadott Egyetem volt egyik előmozdítója, bizvást remélhetjük, hogy az ország második városa előbb-utóbb ténylegesen is a tudományok és művészetek második gócpontjává serdül. Ha nehezen is indul, ha lassan is mozdul az önkifejllesztése e komoly munkája, remélhető mégis, hogy Szeged beleszólást nyer a sokat hangoztatott kulturfölelén magyar irodalmába.

(Szeged.)

Berczeli Anzelm Károly.

SZEGEDI ALFÖLDKUTATÓ BIZOTTSÁG.

Erdély egyeteme, a Ferencz József-Tudományegyetem, kapcsolatban a gróf Mike Imre által megteremtett Erdélyi Múzeum Egyesülettel, Kolozsvárt csaknem félszázadon át dolgozott Erdély történelmi emlékeinek összegyűjtésén, természeti kincseinek a feltárásán, gyűjtötte az adatokat Erdély földjének leírásához s azokat feldolgozta.

A szegedi új otthonban az egyetem tanári testületének figyelme az elhelyezkedés után mind fokozottabban az új környezet, az eddig annyira elhanyagolt Alföld felé fordult. Mind határozottabban jelentkezett az a törekvés, hogy az Alföld déli részének a tudomány mai fegyvereivel való feltárása az egyetem részéről meginduljon. Azonban az ország

mai nehéz anyagi helyzetét mérlegelve, gondolni kellett arra, hogy a munka elvégzése tervszerűen és lehetőleg minél kevesebb költséggel történjék. A munkatársak egybegyűjtése, a munkaterv előkészítése, az egész vállalkozásnak a megindítása az egyetem földrajz-professzorának, Kogutowicz Károlynak nevéhez fűződik. 1927. dec. 2-án megalkotta a Ferencz József Tud.-Egyetem *Alföldkutató Bizottságát*, amely 1928. febr. 29-én az egyetem keretén kívül álló szakemberek és a tanulmányozandó területen elhelyezkedő törvényhatóságok vezető embereinek bevonásával *Szegedi Alföldkutató Bizottsággá* alakult. Ez védnökéül választotta gróf Klebelsberg Kunó vallás- és közoktatásügyi minisztert, elnökéül Szeged szab. kir. város polgármesterét, Somogyi Szilvesztert, ügyvezető alelnökéül pedig Kogutowicz Károlyt. A kutatások rendszeresebb végzése érdekében 10 szakosztályt alakítottak: 1. Nyelvészeti és irodalmi; 2. Történelmi; 3. Földrajzi; 4. Szociografiai (társadalomrajzi) és néprajzi; 5. Közegészségügyi; 6. Biológiai; 7. Ásvány-földtani; 8. Fizika-kémiai; 9. Erdészeti; 10. Mezőgazdasági szakosztályt. A megalakult egyes szakosztályok elnökei nagyjából az illető szaknak a szegedi egyetemen kathedrával bíró reprezentánsai. Felmerült a szüksége annak is, hogy az egyes szakosztályok alosztályokat létesítsenek.*)

A Bizottság munkásságát hirdetik a már eddig is megjelent értekezések (3 archaeológiai, 5 földrajzi, 4 állattani, 4 növénytani tanulmány, illetve közlemény). Az ügyvezető alelnök agilitásának köszönhető, hogy a vezetése alatt álló *Egyetemi Földrajzi Intézet* részére sikerült különböző hatóságoktól anyagi segítséget kieszközölni s lehetővé tette olyan meteorológiai állomásoknak a felállítását, amelyek az Alföld klímájának tanulmányozását nagy mértékben szolgálják.

Az Alföld megismeréséhez szükséges adatok minél gyorsabban való összegyűjtése végett az egyetem professzorai elhatározták, hogy tanítványaikkal a lehetőséghez képest Alföldre vonatkozó témákat dolgoztatnak fel. Az eddigi kutatások eredménye csak részben volt közölhető, még körülbelül 100 nyomtatott ívre terjedő kézirat vár megjelenésre. Az egyetemi intézetekhez, illetőleg a professzorok által kiadott folyóiratokhoz, amelyek eddig is szolgálták az Alföldkutatás ügyét, közelebbről egy újabb folyóirat járul, a Bizottság Néprajzi és Társadalomtudományi, valamint Nyelvészeti és Irodalmi Szakosztályának együttes folyóirata: *Nyelvünk és Népiünk*. — A mezőgazdasági, erdészeti, ásvány- és földtani, valamint a földrajzi szakosztály jelenleg olyan irányú kutatásokat is végez, amely kutatásoknak a gazdasági élettel van közelebbi kapcsolatuk.

A Bizottság működésének nevezetes mozzanata az 1928. okt. hó 21-én Szeged-Alsó-Tanyán tartott gyűlés. Ezen megjelent a bizottság védnöke, gróf Klebelsberg Kunó közoktatásügyi miniszter, aki látva a már eddig elért eredményeket, megígérte, hogy a kiadásra váró kéziratok kinyomatási költségeinek — 15.000 P-nek — előteremtéséhez hozzájárul, még pedig úgy, hogy 5000 P-t a közoktatásügyi tárca terhére utal ki s kilátásba helyezte, hogy megkeresi a Magyar Tud. Akadémiát hasonló összegnek az Alföldkutató Bizottság részére leendő adományozása végett.

Most, hogy a Bizottság anyagi tekintetben is segítséget nyer, remélhető, hogy az Alföld tudományos megismerése hatalmas lépéssel fog előbbre jutni.

(Szeged.)

Schilling Gábor.

*) Az egyes szakosztályoknak, illetve ezek alosztályainak munkatervezete megjelent a *Föld és Ember* című folyóirat 1927. évfolyamában (166–180. l.) és külön füzetben. Pótlás hozzá: a *Föld és Ember* 1928. évfolyamának legközelebb megjelenő füzete.